

BoonBerichten

Mededelingen en berichten van het Louis Paul Boon Genootschap
Verschijnen naar hartelust – Nummer 31, september 2006

17^E BOONLEZING 2006

**OP 18 NOVEMBER
OM 15 UUR IN AALST
STEDELIJK MUSEUM
OUDE VISMARKT 13**

De lezing wordt dit jaar gehouden door auteur, essayist, wetenschapper en grondlegger van het Boononderzoek

PAUL DE WISPELAERE

Met hem zal optreden de auteur

LEO PLEYSIER

die zal spreken over en lezen uit eigen werk (laatste 3 jaren: *De dieven zijn al gaan slapen* en *De trousse*.)

Het literaire werk zal worden begeleidt door muziek en in de pauze zullen auteurs hun werk signeren (is ook te koop aanwezig).

Na afloop is er een **RECEPTIE**
Aansluitend vindt om 17u30
de traditionele **MAALTIJD**
plaats in De Loods.

In BoonBerichten 32 (eind oktober) volgt het definitieve en gedetailleerde programma.

CPA HERTEKENT KAPELLEKENSBAAN

Het Componistenplatform Aalst (CPA) brengt *Mijn Kapellekensbaan*, een compositie uit 1999 van Kristiaan van Ingelgem uit Aalst, weer tot leven. Naast de muzikale act treden op de woordkunstenaar, Anton Cogen en een solodanseres, Caroline D'Haese. Karel Van Marcke werd aangezocht om een bewerking te improviseren met zijn

Jazzcombo. Het gehele muziekevenement is gebaseerd op *De Kapellekensbaan* van Louis Paul Boon. Het improvisatorische karakter van jazz sluit nauw aan bij het non-conformisme in het werk van L.P. Boon, die ook een jazzliefhebber was. Het evenement heeft plaats op zaterdag 14 oktober om 20 uur of zondag 15 oktober te 15 uur in het Vrij Technisch Instituut te Aalst, Sint-Annalaan te Aalst. Inkom: 10 euro, 7 euro. Reservatie: contact@jmaalst.be of tel. 053 21 58 49.

DE SCHRIJVER ALS LEZER

Studium Generale van de Universiteit Utrecht organiseert 8 lezingen, waarvan een over Louis Paul Boon, door Tom Lanoye. Datum: woensdag 27 september. Locatie: Senaatszaal van het Academieggebouw, Domplein, Utrecht. Tijd: 20.00 – 21.30 uur.

O ARMSTRONG MET UW TROMPET

Het is alweer enige tijd geleden maar desalniettemin interessant om in *Kunsttijdschrift Vlaanderen*, nr. 307 van september 2005 een artikel te lezen met de titel: 'Ziel van onze kapotte tijd' – *Jazz in de Vlaamse literatuur*, geschreven door Patrick Auwelaert. In het uitvoerige artikel wordt onderzocht hoe verschillende Vlaamse auteurs de geest van de jazz in hun literaire werk tot uitdrukking lieten komen. Natuurlijk met te beginnen bij Van Ostaijen en Roelants om dan bij Boon terecht te komen: 'Ook ik ben een discipel van de jazz', een citaat uit een Boontje van 31 mei 1965. Auwelaert gaat alle publicaties langs waarin Boons betrekking tot jazz blijkt. Van *Mijn kleine oorlog* ('ziel van onze kapotte tijd' in de *Lof der Boswell Sisters*') tot en met het free jazz karakter dat herkenbaar zou zijn in *De kleine Eva uit de Kromme Bijlstraat*. Maar Boon was buiten zijn boeken niet van de moderne jazz, zijn voorkeur ging meer uit naar de traditionele blues. Verder komen onder andere aan bod Hertmans, Murex, Willy Roggeman en natuurlijk J.M.H. Berckmans die, sinds zijn debuut met *Tranen voor Coltrane*, in zijn werk de jazz aanbiedt als doping om te overleven.

SUMMER IN TERMUREN

In de *Nieuwsbrief* nr. 15 (augustus 2006) van het Vlaams Fonds voor de Letteren wordt ook gewag gemaakt van de publicatie in het Amerikaanse tijdschrift *Content* van het artikel van Eric Dickens over Boon en de uitgekomen vertaling van *Zomer te Ter-Muren* door Paul Vincent. De vertaling werd gedaan met subsidie van het VFL

GOUDBLOMMEKE VAN PAPIER

De kunstenaarskroeg en toeristische trekpleister 'Het goudblommeke van papier' in Brussel is op de fles gegaan, ondanks het een druk bezochte kroeg was. Een paar dagen later werd het reeds overgenomen door 3 kopers: de kroeg aan de rand van de Marollen – die zowel van binnen als buitenuit geklasseerd is – zal verder een kunstenaarscafé en een soort tentoonstellingsruimte worden. Geert Van Bruane richtte de kroeg op anno 1874. Jan Walravens organiseerde er de redactievergaderingen van 'Tijd en Mens'. Hugo Claus gaf er zijn feest ter gelegenheid van zijn eerste huwelijk. Boon was toen getuige en signeerde de huwelijksakte twee keer, ten gevolge van 'lichte' beneveldheid. Kunstenaars als René Magritte kwam er over de vloer en de leden van COBRA (Lucebert, Appel en Alechinsky) vergaderden er soms. (*Bron De Standaard* 5/09/06.)

INKTPATRONEN

Inktpatronen – De Tweede Wereldoorlog en het boekenbedrijf in Nederland en Vlaanderen is de titel van een pas verschenen werk over het uitgeversbedrijf in Nederland en Vlaanderen gedurende en kort na de laatste wereldoorlog. Redactie: Hans Renders, Lisa Kuitert en Ernst Bruinsma. In dit werk vragen de auteurs zich af hoe het zat met de politieke betrokkenheid van uitgeverijen met de bezetter. Zo vraagt men zich o.a. af: Hoe het Vlaamse Lannoo zo gemakkelijk de oorlog kon doorkomen. Hoe kon Louis Paul Boon in de oorlog gewoon publiceren? 'Waren de Duitsers aanmerkelijk coulanter in Vlaanderen?' vraagt de redactie zich af. (*Bron De Volkskrant*, 13/07/06)

VERFILMING

Een bijdrage uit De Morgen vertelt ons het een en het ander over verfilming van Vlaamse films. In het begin waren dit voornamelijk 'boerenfilms', gebaseerd op de heimatromans van Ernest Claes en Felix Timmermans o.a. Vanaf de jaren tachtig kent de verfilming van de Vlaamse roman weer een opflakking met bewerking van werk van o.a. Hugo Claus, Willem Elsschot en Louis Paul Boon. (*Bron De Morgen* 17/06/06.)

BUELENS' OORDEEL

In de rubriek *De Herlezer*, in de Volkskrant van 7 april, herleest Geert Buelens bij gelegenheid van het uitkomen van deel 14 van Boons verzameld werk: de onkruidro-

mans. Alvorens hij toekomt aan het lezen van de drie romans krijgt om te beginnen Max Pam een (terechte) veeg uit de pan omdat deze eerder had beweerd dat Boon, de 'plezante zuipende nonkel' als prototype van de Vlaamse literatuur, nu eindelijk en definitief van het toneel verwijderd moest worden. Daarna leest hij tevreden of minstens begripvol de drie romans. Maar aan het eind van zijn verslag lijkt hij toch te ontsporen als hij op grond van het inderdaad ongeremde *Als het onkruid bloeit* constateert dat in die tekst geen 'plezante zuipende nonkels' voorkomen maar wel escapistische herauten van de vermeende vrijheid die Nederland maakten tot wat het thans is. Dat klinkt ominus en gaat over meer dan Max Pam, dit oordeel treft ongeveer 50% van de Nederlandse bevolking. Buelens geselt NL.

GEKNIPT

In De Standaard van 16 juni is een verhaal van Jeroen Olyslaegers afgedrukt: *Gelijk een droom waarin geen leven zit*. Het volledige verhaal is opgenomen in *Deleted Scenes* die verschijnen in een gezamenlijke onderneming van 'Dietse Warande en Belfort' en 'Parmentier'. In dit project pogen een twintigtal auteurs een stuk toe te voegen aan een bestaande tekst als zou die later, als bij de film, bij de definitieve montage zijn geknipt. Olyslaegers voegt een hoofdstuk toe aan *De Kapellekensbaan*. DWB en Parmentier zijn verkrijgbaar tegen gereduceerde prijs van € 5 en meer informatie over het project is te vinden bij www.dwb.be en www.literairtijdschriftparmentier.nl (*Bron De Standaard* 27.04.2006)

HIËRARCHIE

Gezien in De Standaard:

"Vrijdag: Letteren

- het bestsellermysterie
- en verder: Irak, Louis Paul Boon, God."

DE FILM WAS BETER DAN DE MUSICAL

De Gazet van Antwerpen van 21 juni heeft de mededeling dat Studio 100 in 2008 de musical *Daens* gaat produceren. De musical zal gebaseerd worden op de film. Opmerkelijk omdat het boek beter was dan de film. Maar zo ontstaat in ieder geval de mogelijkheid dat de film beter was dan de musical. Dan zal er zeker iemand komen die een hoorspel gaat maken, gebaseerd op de musical en daarna zal er iemand zijn met een toneelstuk gebaseerd op het hoorspel.

ZONDAGS PAK

In De Standaard van 28 april schrijft Marc Reynebeau in een stuk getiteld *Zinloos schrijven* over deel 4 van het Verzameld werk (*Mijn kleine oorlog* en *De atoombom*). Hoewel volgens Reynebeau Bert Anciaux, de minister, diezelfde avond van 28 april zijn zondagse pak uit de kast moet halen om daarin gestoken deel 4 te Brussel te presenteren; vindt hij niet dat de reeks zelf een zondags pak van node heeft. Nu is de inhoud meer dan voldoende om de boekenkast te sieren en doet de uitvoering er niet meer toe. Raar is dat als bij toverslag ineens een hele rij recensenten *uni sono* verklaart dat een schitterende inhoud geen schitterende vormgeving zou behoeven. Waar hebben ze dat toch gelezen? Dat het om een schitterende inhoud gaat betuigen zijn schitterende woorden in het stuk over *Mijn kleine oorlog* in een schitterende opmaak over een hele pagina.

ADRIANUS SCHONEVORM

In de Volkskrant van 28 april schrijft Arjan Peters onder de titel *Schijten op adrianus schonevorm* over de publicatie van deel 4 van het Verzameld werk. Peters toont zich zeer ingenomen met de versie van *Mijn kleine oorlog* zoals de bezorgers die hebben gekozen en, meent hij, zoals die Boon die zou hebben gewild en oorspronkelijk publiceerde in 1947. De grootste winst acht hij het opnieuw gebruiken van het woord 'geweten' dat in 1960 bij de 2^e druk uit de tekst verdween. Je kunt lezen dat Peters laaiend enthousiast is over Boon.

BOON EN BORMS

Het zal naar aanleiding van het verschijnen van het laatste deel uit Elsschots *Verzameld Werk* zijn dat op 1 februari in de Provinciale Zeeuwse Courant een stuk van Lo van Driel verschijnt over Elsschot en Boon en natuurlijk gaat het dan over Elsschots *Bormsgedicht* en Boons weigering de opdracht aan hem te aanvaarden. Dat wordt door van Driel nog eens helemaal uit de doeken gedaan. Inclusief de roemruchte passages uit de brief van Boon aan Elsschot. Maar geen nieuwe gezichtspunten over de drijfveren en motieven van beide mannen.

GERIATRISCHE OVERMOED

'All day fighting, all night fucking', is de lapidaire uitspraak van Angèle Manteau in een interview met gelijknamige titel dat Margot Vanderstraeten de barones afnam

bij gelegenheid van haar 95ste verjaardag op 24 januari. Het stuk verscheen op 28 januari 2006. Maar los van deze strijd bare en viriele uitdrukking in het avondrood van Manteau's leven, gaat het over veel meer. Heel haar leven passeert de revue en onvermijdelijk gaat het dus ook over haar weigering *De Kapellekensbaan* uit te geven. Bekende argumenten: over o.a. het feit dat Vlaanderen na de oorlog niet zit te wachten op de grauwe wereld van Boon, over de katholieken die geen godslasterlijke literatuur wensten, over de Krynpijs, over de legende van haar veronderstelde afkeer van Boon die stilaan werkelijkheid lijkt te zijn. Over het verdriet dat haar dit doet. Zegt dat ze Boon altijd heeft willen helpen, jarenlang heeft ze maandelijks een voorschot van 3.000 franks betaald, ze hadden ervan kunnen leven, zelfs iets opzij hebben kunnen leggen. En ze vervolgt dat Boon en zijn vrienden die zijn deur plat liepen, het geld niet aankonden. Dat ze later het voorschot moest terugbrengen naar 1.500 frank omdat duidelijk was dat de verkopen de voorschotten nooit zouden dekken. En ze eindigt met zich af te vragen of ze het wel moet zeggen, of het wel belangrijk is, maar Boon heeft die voorschotten nooit terugbetaald. Kennelijk moest het dan toch gezegd worden.

BOON, DE GIDS

Er is weer canon. In het voorjaar verschenen het eerste en laatste deel van de Nederlandse literatuurgeschiedenis. Van Oostrom, het eerste deel (periode tot 1300) en Hugo Brems het laatste: *Altijd weer vogels die nesten beginnen. Geschiedenis van de Nederlandse literatuur 1945 – 2005*, Amsterdam, 2006, Bert Bakker. Beide prachtige boeken qua inhoud en ook qua vorm. Natuurlijk moet het nu gaan om het laatste deel over de Nederlandse literatuur (waarom Nederlandse?, moet dat niet Nederlandstalige zijn?). Boonlezers zullen bij het openslaan van Brems' bijdrage overmand worden door emotie. Het deel opent met een facsimile van Boons *Roode nacht*, oorspronkelijk verschenen in het eerste en kerstnummer van Zondagspost. (Later is dit stuk opgenomen in *Mijn kleine oorlog* als vijfde verhaal.) Maar dat is nog niet genoeg. Brems' proloog heeft als titel *Ge zoudt liever een ander boek schrijven* en de gevorderden onder ons weten dat die woorden een vervolg zijn op de aanvang van *Mijn kleine oorlog*: 'Gij schrijft uw "kleine oorlog"' en dan volgt een essay van 10 pagina's over de *Werdegang* tot en met de verkoop en de receptie van het boek. Zodoende wordt *Mijn kleine oorlog* exemplarisch voor wat volgt in 50 jaar

geschiedschrijving. Niet alleen wordt met dit essay de benaderingswijze van Brems duidelijk uiteengezet, ook zou de (gelukkige) indruk kunnen worden gewekt dat *Mijn kleine oorlog* een van de belangrijkste boeken is. Jef Aerts brengt dit gegeven in een interview met Brems in De Tijd van 18 maart ook naar voren. Brems bevestigt dat die indruk zou kunnen ontstaan, maar zegt echter niet dat zo'n indruk onterecht zou zijn. De *Proloog* van Brems is werkelijk al reden te over om de band aan te schaffen.

DE GROTE VIJF

Er is meer aardigheid aan Brems' literatuurgeschiedenis van de laatste 50 jaar te beleven. Tenslotte wordt deze gezien als de canon van ons tijdsgewricht. En met die wetenschap zijn we niet meer te houden, dan willen we ook weten wie de grootste is in Noord en Zuid, Zuid-Afrika, Suriname en nog wat klein grut. Dan turven we aan de hand van het personenregister hoeveel keer een schrijver en zijn werken genoemd en/of geciteerd werden. De uitslag: 1. Claus (79x), 2. Reve (76x), 3. Mulisch (68x), 4. Hermans (67x) en 5. Boon (63x). Daarna komt er een hele tijd niks. Zij zijn dus op afstand de grote vijf. Chapeau! En voor de rest: ieder zijn eigen canon. Bijvoorbeeld eentje die begint met nr. 5.

HUMORISTISCH WERK

Marc Olthof werpt in De Tijd van 5 november 2005 de vraag op waarom deel 5 van het verzameld werk de titel *Te oud voor kamperen? en andere verhalen* draagt. Had het niet *Menuet en andere verhalen* moeten heten? Goeie vraag, goeie suggestie. De vraag legt ook enige inconsistentie bloot in de filosofie van de bezorgers die er voor hebben gekozen om het werk thematisch te ordenen. En zo werd deel 5 het thema humoristische verhalen. Daar kunnen de eerste drie verhalen bij worden ondergebracht. Maar *Menuet* niet. De vraag zou dus eigenlijk moeten zijn: wat heeft *Menuet* in deel 5 te zoeken? Het antwoord: niets! En zo komt het dus dat menig recensent over *Menuet* schrijft en ternauwernood over het humoristisch werk. Maar Holthof doet dat wel. Aan het eind heeft hij kritiek op de rommelige manier waarop in het *Nawoord* is omgesprongen met informatie. Ook meent hij dat de bezorgers minder strikt moeten vasthouden aan de eenmaal gemaakte keuze voor een basistekst. Afwijken daarvan moet mogelijk en kan nodig zijn, vindt hij en

adstrueert dat aan de hand van een passage uit *Uitleenbibliotheek*.

DE LACHENDE BOON

Op 3 maart publiceerde Karel Verhoeven, redacteur van De Standaard in dezelfde krant een artikel met als titel: *Lachen in het slijk van Ter-Muren*. Het is bij gelegenheid van de 50ste verjaardag van *Zomer te Ter-Muren*, maar hangt ook samen met zijn promotie aan de Universiteit van Gent op een studie over: *De lach en de roman*. De *epifanische lach in Louis Paul Boons 'De Kapellekensbaan / Zomer te Ter-Muren', Günter Grass' 'Die Blechtrommel' en Salman Rushdie's 'Midnight Children'*. Dat is een hele mond vol en daarom krijgt Verhoeven ook een flinke lap papier voor zijn tekst plus foto van een lachende Boon. Een derde aanleiding vormt voor Verhoeven het verschijnen van Boons pulpwerk in deel 14 van het verzameld werk. Centrale thema van Verhoevens studie is dat niet alleen de pulpromans maar ook het hoofdwerk van Boon doordrongen is van de lach. Er wordt in het artikel wel veel informatie gegeven over het wezen van de lach maar het zal de doorsnee-lezer niet meteen helemaal duidelijk zijn hoe die nu ervaarbaar wordt in *Zomer te Ter-Muren*. Dat wordt studeren. Daar hoort u nog meer over.

BOONBERICHTEN WORDEN UITGEGEVEN ONDER VERANTWOORDELIJKEID VAN HET BESTUUR MET MEDEWERKING VAN ERNA DE RIDDER.

Colofon BoonBerichten

Bestuur:

Willem M. Roggeman (voorzitter) Wim Dijkstra en Luc Geeroms (ondervoorzitters), André Dumont en John Jacobs, (secretarissen), Freddy Van Hollebeke (penningmeester), Geert Goeman (lid), Gert Jan de Bruijn (waarnemend lid)

Secretariaat België:

John Jacobs, Martelarenstraat 143, 1800 Peutie
02 2512291 – jpgjacobs@skynet.be

Secretariaat Nederland:

André Dumont, Groenestraat 114, 6531 HT Nijmegen
024 3565019 – mail@lpboon.net

Bankrekening België: 068-2004947-81 L.P.Boon Genootschap,
Oude Vismarkt 13, 9300 Aalst.

Bankrekening Nederland: giro 5685885 L.P.Boon Genootschap,
Nijmegen